

Afrikansk svinpest fortsätter att breda ut sig i EU, trots omfattande motåtgärder och en ny strategi som ut-

vecklats specifikt för att bekämpa sjukdomen i den vilda faunan. Svenska veterinärer uppmanas att sprida information om riskerna för att förhindra att smittan kommer in i landet. Epizteln är denna gång sammanställd av Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll, SVA.

FORTSATT SPRIDNING AV AFRIKANSK SVINPEST

Under 2014 introducerades afrikansk svinpest till östra EU, först till Litauen och Polen och kort därefter till Lettland och Estland. Sjukdomen etablerade sig i vildsvinsstammarna i de drabbade länderna, med sporadiska utbrott också hos tamgris.

Trots omfattande åtgärder i enlighet med EUs lagstiftning och den nya strategi som utvecklats specifikt för att bekämpa sjukdomen i den vilda faunan har afrikansk svinpest fortsatt att breda ut sig. Bara under 2017 har över 3 500 fall rapporterats hos vildsvin och över 120 utbrott i tamgrisbesättningar. Samtidigt har två nya länder i EU, Rumänien och Tjeckien, drabbats och sjukdomen har under hösten också gjort ett ordentligt hopp västerut i Polen och etablerat sig runt Warszawa. Rapporter har dessutom kommit om fall hos vildsvin i de västra delarna av den ryska enklaven Kaliningrad.

Den naturliga smittspridningen i vildsvinsstammen är långsam och uppskattas till 1–2 km i månaden. Analyser som EFSA (European Food Safety Authority) gjort visar dock att spridningsmönstret inte bara kan förklaras av naturlig smittspridning utan att mänskliga aktiviteter också bidrar. När afrikansk svinpest rapporterades hos vildsvin i Tjeckien var närmast belägna tidigare rapporterade fall 40–50 mil österut, och när sjukdomen dök upp i närheten av Warszawa var den tidigare västliga

gränsen för sjukdomens utbredning i landet över tio mil bort. I båda fallen antas spridningen ha orsakats av att icke värmebehandlade fläskprodukter från infekterade tamgrisar/vildsvin, med ursprung i infekterade områden längre österut, hamnat i miljön inom räckhåll för vildsvin.

Det är dock inte bara de längre hoppen som förklaras av mänskliga aktiviteter utan människan bidrar till smittspridning också lokalt i redan smittade områden, vilket försvårar bekämpningen. Detta trots de massiva informationsinsatser som genomförts i drabbade länder för att förebygga spridning orsakad av oaktsamhet.

Vid ett chefveterinärsmöte inom EU som hölls den 6–7 december, där sjukdomsutvecklingen av afrikansk svinpest inom EU diskuterades, lyftes specifikt betydelsen av att förstå den mänskliga faktorn för att hindra vidare spridning inom unionen. EU-kommissionens representant underströk vikten av samarbete mellan medlemsländerna kring denna fråga och nämnde bland annat jaktturism till drabbade områden som ett exempel på riskabla aktiviteter som kräver särskild aktsamhet.

Svenskt perspektiv

Ur vårt svenska perspektiv ligger bedömningen av risk för introduktion kvar på samma nivå som tidigare trots en fortsatt oroande utveckling. Risken bedömdes i somras (efter fallen i Tjeckien) som mycket låg för introduktion till

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

gris och låg för vildsvin. Dock är det så att ju längre tid som går och ju fler områden och länder som är drabbade, desto högre är sannolik-

heten att en kedja av sällanhändelser till slut inträffar och leder till att sjukdomen når svenska djur.

Sveriges veterinärkår måste därför hjälpas åt att kommunicera med relevanta aktörer (främst grisproducenter och jägare) och särskilt betona vikten av aktsamhet. Särskilda rekommendationer i syfte att minska risken för introduktion av afrikansk svinpest till Sverige har tagits fram av Sveriges djurbönders smittskyddskontroll (SDS) i samråd med SVA, dels för grisproducenter och de som jobbar i grisbesättningar, och dels för jägare som jagar utomlands.

Rekommendationer

Personal i grisbesättningar

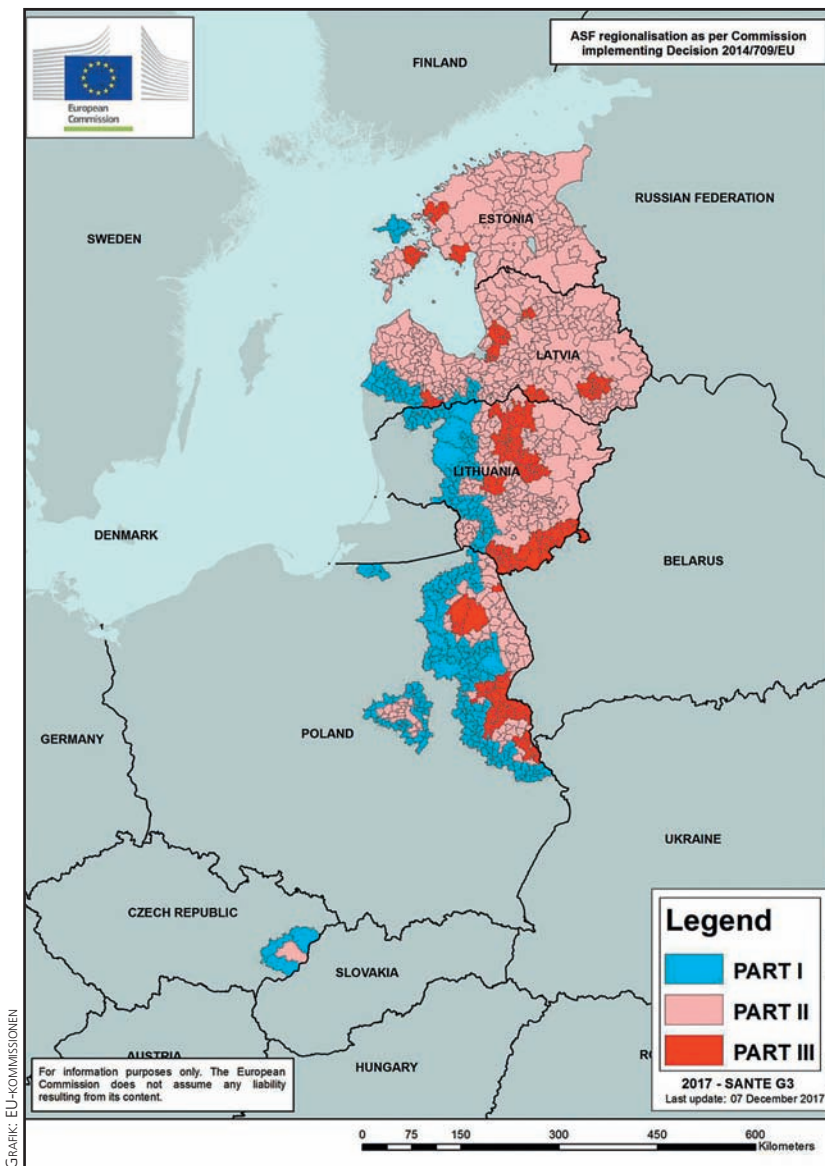
De rekommendationer som gäller för grisproducenter och den personal som arbetar i svenska grisbesättningar är:

- 48-timmarsregeln: Vänta i minst 48 timmar efter besök i utländsk besättning innan du arbetar med djur i Sverige.
- Aldrig matavfall: Se till att inte matavfall ges till grisarna.
- Tvätta händerna: Tvätta alltid händerna innan du börjar arbeta i stallet.
- Gårdens kläder: Använd gårdens egna arbetskläder och skor eller stövlar.

Jägare

Rekommendationer till jägare i samband med jaktresor utomlands är:

- Var noga med rengöring av utrustning, kläder och stövlar före återresa till Sverige. Tvätta helst kläder i maskin. Man kan också lägga kläder och utrustning i bastu, över 60 grader i 30 minuter.
- Rengör jakthundens utrustning, halsband, västar med mera. Tvätta hunden ren.
- Ta inte med kött eller obehandlade troféer till Sverige.
- Vänta minst 48 timmar efter jaktresa eller besök i utländsk grisbesättning innan du besöker någon gård med grisar, innan du hanterar foder för vildsvin eller besöker dylik utfodningsplats. ■

Karta som visar aktuell (december 2017) utbredning av afrikansk svinpest (ASF) inom EU och där åtgärder för bekämpning vidtagits. Röd färg anger områden där ASF påvisats antingen hos både tamgris och vildsvin eller bara hos tamgris medan rosa färg anger områden där fall påvisats endast hos vildsvin. Blåa områden utgör en buffert mellan drabbade och fria områden. Observera att ASF dessutom förekommer i olika omfattning i Ryssland, Vitryssland, Ukraina, Georgien och Moldavien.

KÅSÖRER SÖKES

Veterinärtidningens kåserier är uppskattade inslag för många läsare. Redaktionen behöver dock ständigt nya texter från såväl äldre som yngre veterinärer. Alla har upplevt något utöver det vanliga, som kan sprida glädje bland kollegerna. Tänk på att önskat antal tecken inklusive blanksteg är 2 500–3 000. Sätt det på pränt och hör av er!

SVT-redaktionen

